

Prekenverkstedet

Den Norske Israelsmisjon

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Pinsedag - 24 mai 2015

Prekentekest: Joh 14,15-21

Lesetekst I: 1 Mos 1,1-5

Lesetekst II: Apg 2,1-11 eller 1 Kor 12,12-13

Guds folk ble ikke til pinsedag år 30

Pinsefesten avslutter festhalvåret i kirken. Strengt talt er den vel nedtonet i de fleste kristnes tanke som en kirkelig høytid, og innholdet i den er uklart også for mange troende. Kanskje er ikke det så rart, for det er ikke så lett å uttrykke helt presist, bortsett fra minnet om Ånden som falt da «disiplene satt i Jerusalem».

Noen kaller pinsen for kirkens fødselsdag, men det er upresist. For det første er der en grunnleggende enhet mellom Guds folk i den gamle og den nye pakt, slik at Åndens tid handler om at vi som hedninger podes inn på Israels tre og får del i Abrahams løfte, ved tro. Guds folk ble ikke til pinsedag år 30!

Dernest hadde disippelfellesskapet med Jesus allerede vært i funksjon i lengre tid før pinsedagen. Andre legger vekt på pinse som feiringen av Åndens komme til verden. Det gir mening, bortsett fra at Ånden hadde vært der hele tiden fra skapelsens morgen. Det riktige er vel å si at vi feirer at Ånden nå blir nærværende («utgytt») hos jøder og hedninger for å åpenbare evangeliet og slik lede mennesker til tro på og etterfølgelse av Jesus Kristus i hele verden.

Pinsedag, som alle høytidsdagene, gir rom for en forkynnelse som går litt dypere i utleggelsen av Guds ord slik at menigheten kan komme tettere på underet og troens mysterium.

Om tekst og tale

Teksten slutter på ingen måte med vers 21, og jeg tenker at det ikke er noen forbrytelse å ta med versene videre, i alle fall fram til v.26. Dersom menigheten skal få en god utleggelse av Skriftens ord, kommer vi ikke utenom å vandre litt i hele avsnittet. Rammeverket for vår tekst er den kjærligheten som gjør at vi holder Jesu bud (v.15 og 21). Det er inn i dette og med sikte på dette Jesus gir løftet om Den hellige ånd.

Før vi kommenterer litt om Ånden, hvem han er og hva han gjør, skal vi imidlertid legge merke til det sterke vitnesbyrdet om hvem den treenige Gud er. Jesus begynner med å spille på *jødenes* «shema», trosbekjennelsen til Gud som én, som i 5.Mos.6 har disse to komponentene: Han som alene er Herren – og konsekvensen det har for å elske Gud og vår neste (v.15). Her snakker Jesus om å elske han og derfor holde Jesu bud. Kanskje må en være jøde for skikkelig å se sprengkraften i akkurat dette. Så følger han opp med å vise til Far som skal sende Ånden, samtidig som han setter seg selv i et slags farsforhold til disiplene og sier at han – ved Ånden – igjen skal komme til dem. Det er da de skal skjønne mer enn før av den dype enheten som er mellom Far og Sønnen – og Ånden, slik Joh.14-17 vitner så tydelig om (v.20). Dette kan vi bare tro og tilbe fordi Ånden åpenbarer det for oss (v.21).

En relasjonell forståelse

Understrekningen av at vi får del i den guddommelige enhet ved å være i Kristus, gir et nyttig

korrektiv til en ensidig forståelse av Åndens komme til oss. Åndens viktigste oppgave er kanskje ikke å ta bolig i oss, men å gjøre oss til ett med Kristus slik at vi tar bolig i han. Det er bibelsk sunt og rett om vi beveger oss fra en instrumentell forståelse av Ånden som utruker til hellig liv og tjeneste over til en relasjonell forståelse, der Åndens viktigste sak er å føre oss dypt inn i gudsforholdet.

Hvem er Ånden ?

Ånden beskrives med to viktige ord som forkynneren må legge vekt på. Først kalles han «talsmannen». Merk, ikke «talismanen», som om vi kan eie Ånden som en amulett eller sikkerhet for vår lykke. Talsmann er på gresk «parakletos». Det betyr etter sin ordlyd en som er overfor oss og gir tilrop. Som vintersportsentusiast ser jeg for meg sekundantene som løper i snøen ved siden av utøverne for å ildne dem til mer dåd og innsats. Den latinske bibelen bruker oversettelsen «advocatus». Vi forstår umiddelbart hva det er, men parakletos kan ikke avgrenses til en slik juridisk forståelse, selv om den er viktig og klinger med. I andre sammenhenger kalles han gjerne for «trøster». Det gir et godt sjelesørgisk perspektiv som hører med, slik vi ser det hos Barnabas som hadde fått dette tilsvarende arameiske navnet ut fra sin trøstende og oppmuntrende tjeneste. Og nettopp oppmuntring er en annen gangbar oversettelse. Så aner vi kanskje en annen tone om vi oversetter med «en som formaner». Det er også en god variant som minner oss på at trøst og formaning er to sider av samme sak, der hensikten med den siste slett ikke er kulde eller hardhet - men tilskynding. I følge Joh.14-16 skal Talsmannen undervise oss i sannheten (14,17), minne oss om Jesus og hans vilje (14,26), vitne om Jesus (15,26) og åpenbare Guds vilje gjennom vårt vitnesbyrd (16,7). Så kanskje sier «talsmann» best hvem Ånden er i denne sammenhengen. En som stiller opp på vegne av Himmelen og en som stiller opp på vegne av oss.

Ånden blir også kalt «sannhetens Ånd». Vi erfarer i vår kultursituasjon det teksten antyder, at dette er en profilerende og konfliktfylt tjeneste som verden ikke omfavner (v.17). Vi har allerede sett at Åndens fokus er Jesus, og her blir dette overtydelig. Det er bare et minutt siden Jesus kalte seg selv «veien, sannheten og livet» (14,6), og nå gir han løftet om at Ånden skal ta ansvaret for å bære fram denne sannheten som verden står og faller med. Ånden driver til Jesus, og han står opp for oss når verden protesterer mot vitnesbyrdet om den sannheten som setter skille mot løgner i all menneskelig religiøsitet og falsk rasjonalisme.

Om misjon

Jeg kan ikke unngå å legge merke til at misjon er en vesentlig del av det bildet Jesus tegner. Målet i misjonsbefalingen hos Matteus er å *gjøre disipler* når vi døper og lærer «å holde» Jesu bud, og her gjentar Jesus det samme: Kjærligheten som holder hans bud. Hos Lukas sier Jesus at disiplene må vente på Ånden for å få kraft til oppdraget «i Jerusalem og Judea, i Samaria og like til jorden ender» (Ap.gj.1,8). Når Jesus gjentar misjonsoppdraget i Joh.20 («som Far har sendt meg, sender jeg dere»), puster han på disiplene og sier: Ta imot Den hellige ånd!» (Joh.20,21f). Misjon, enten den rettes mot vårt eget folk, mot jødene eller mot unåde folkeslag, er kjærlighetens tjeneste og Åndens tjeneste.

Treenigheten

Det er Far som sender Jesus. Det er Far som sammen med Sønnen sender Ånden, og det er Ånden som på Jesu ord sender oss ut i kjærlighetens tjeneste. Vi får bli med i det han gjør! Denne kjærligheten forankres i treenigheten, i den evig elskende relasjon mellom Far, Sønnen og Ånden. Vi som er kalt inn i denne evige kjærligheten, får bli med Gud i hans verden for å vitne om den kjærligheten som er åpenbart for oss i Jesu død og oppstandelse for vår skyld. Når Ånden får vist oss denne sannheten og ført oss til tro og lydighet, har han utført sitt oppdrag som Himmelens egen talsmann.

Rolf Kjøde

Kurs- og oppdragsleder NLA Høgskolen

rolf.kjode@nla.no